

Spoznávame Bibliu

Jozua 8:30-10:14

Čítanie požehnaní a kľatob

Odkedy Izraeliti vošli do Zaslúbenej krajiny, dosiahli dve dôležité víťazstvá: najprv porazili mesto Jericho a potom mesto Aj. Obe mestá sa nachádzali v strednej časti krajiny. Ovládnutie týchto miest viedlo k rozdeleniu Kanaánu na južnú a severnú časť. Ako budeme neskôr vidieť, Izraeliti potom budú dobývať južnú časť.

„Vtedy postavil Jozua Hospodinovi, Bohu Izraela, oltár na vrchu Ebál. Bol to oltár z neotesaných kameňov, ktorých sa nedotklo železo podľa príkazu Hospodinovho služobníka Mojžiša Izraelitom, ako je napísané v knihe Mojžišovho zákona. Obetovali na ňom Hospodinovi spaľované obety a obety spoločenstva. Tam, v prítomnosti Izraelitov, odpísal na tie kamene zákon, ktorý zapísal Mojžiš“ (Joz 8:30-32).

Po víťazstve v Aji Jozua postavil oltár Hospodinovi na vrchu Ebál. Potom Izraeliti urobili to, čo prikázal Mojžiš, a Jozua čítal zo Zákona požehnaní i kľatby (viď Dt 11:26-32).

„Potom prečítal všetky slová zákona, požehnanie i kľatbu tak, ako sú napísané v knihe zákona. Nebolo ani jediné slovo z toho všetkého, čo Mojžiš prikázal, čo by Jozua neprečítal pred celým zhromaždením Izraela, pred ženami, deťmi i pred cudzincami, ktorí šli s nimi“ (Joz 8:34-35).

Prečítali celý Mojžišov Zákon, nielen nejaké vybrané časti. Toto bol Zákon Zaslúbenej krajiny a nastal čas, aby si Izraeliti pripomenuli podmienky Božej zmluvy s nimi.

9. KAPITOLA

Úskok Gibeónčanov

V knihe Jozuu sa teraz dostávame do 9. kapitoly. Po Jerichu a Aji čaká Jozuu tretia výzva. Na juh od Jericha žili Gibeónčania, lenže Gibeónčania boli chytrí.

„Ked' sa to dopočuli všetci králi, ktorí bývali za Jordánom, na pohorí aj na Nížine, na celom pobreží Veľkého mora smerom na Libanon: Chetiti, Amorejčania, Kanaánčania, Perizzejci, Chivviji a Jebúseji, zhromaždili sa, aby spoločne bojovali proti Jozuovi a Izraelu“ (Joz 9:1-2).

Podľa všetkého sa títo králi plánovali spojiť v boji proti Izraelitom, ale z nejakého dôvodu sa nespojili. Nepodarilo sa im zastaviť ťaženie izraelskej armády. To možno vysvetľuje, prečo sa Gibeónčania rozhodli postupovať inak. Povedali si, že nebudú bojovať, ale uzavrú dohodu.

„Ked' obyvatelia Gibeónu počuli, čo urobil Jozua s Jerichom a s Ajom, použili úskok: opatrili sa stravou, na osly naložili staré vrecia a staré, otrhané a poplátané kožené mechy na víno, obuli si starú poplátanú obuv a obliekli si staré šaty. Všetok chlieb, ktorým sa zásobili, zoschol a rozmrvil sa. Takto išli k Jozuovi do tábora v Gilgále a povedali jemu aj Izraelitom: „Prišli sme z ďalekej krajiny, uzavrite s nami zmluvu.“ Izraeliti povedali Chivvijom: „Azda bývate medzi nami, ako môžeme s vami uzavrieť zmluvu?“ Títo však odpovedali Jozuovi: „Sme tvojimi služobníkmi.“ Jozua sa ich opýtal: „Kto ste a odkiaľ prichádzate?“ Odpovedali mu: „Z ďalekej krajiny prichádzajú tvoji služobníci pre meno Hospodina, tvojho Boha, lebo sme počuli správu o Ňom, o všetkom, čo urobil v Egypte“ (Joz 9:3-9).

Gibeónčania boli chytráci a veľkí klamári. Tvárili sa, že idú zďaleka, pričom žili len niekoľko kilometrov od Jeruzalema. Jozuovi povedali, že by veľmi chceli slúžiť živému a pravému Bohu. Potom Jozuu upozornili – ak by si to náhodou nevšimol – na svoje staré vrecia, staré kožené mechy na víno, otrhané šaty, starú poplátanú obuv a stvrdnutý chlieb. Všetko si, samozrejme, vymysleli, ale Jozua im naletel. Boh prikázal Izraelitom úplne vyhladiť národy, ktoré obývali Zasľúbenú krajinu, a zakázal im uzatvárať s nimi zmluvy. Hoci Jozua chcel poslúchať Boha, nechal sa podviesť a uzavrel s Gibeónčanmi mier a dokonca s nimi dohodol spojenectvo.

„Izraelskí muži vzali z ich potrav, ale nepýtali sa na Hospodinov výrok. Jozua sa s nimi pokojne dohodol a uzavrel s nimi zmluvu, že ich nechá žiť, a predstavení pospolitosti to prísazne potvrdili“ (Joz 9:14-15).

Jozua ani ostatní Izraeliti sa vôbec nespýtali Boha, čo si o tom myslí.

Zatiaľ čo Jericho predstavuje svet a mesto Aj predstavuje telesnosť, Gibeónčania predstavujú diabla. List Efezským podľa mnohých teológov korešponduje s knihou Jozuu a vidíme tu istú paralelu. „Oblečte sa do plnej Božej výbroje, aby ste mohli obstať proti úkladom diabla“ (Ef 6:11). Tak ako si Izraeliti mali dávať pozor na nástrahy Gibeónčanov, tak si dnes veriaci musí dávať pozor na nástrahy diabla. „Veď náš boj nie je proti krvi a telu, ale proti kniežatstvám, mocnostiam, vládcom tohto temného sveta a proti duchom zla v nebesiach“ (Ef 6:12). Naším skutočným nepriateľom nie je pozemský ale duchovný nepriateľ; satan. Koľkí kresťania ho však dokážu rozpoznať? Čo robí? Chce nás podvieš, aby sme ho nasledovali. Nepovedal by som, že z nás chce spraviť alkoholikov alebo drogovu závislých. Myslím si, že na takých ľudí nie je hrdý. Ale minulú nedeľu išiel do kostola, do zhromaždenia, a príde aj budúcu nedeľu. Chce byť náboženský a chce, aby sme pred ním padli a klaňali sa mu. Je to chytrák a mnohí kresťania mu naletia. V Druhom liste Korintťanom 2:11 Pavol píše: „Aby nás neoklamal satan, veď jeho zámery poznáme.“ Žiaľ, niekedy vôbec netušíme, aké má úmysly.

Ako môžeme poraziť tohto nepriateľa? Jakub hovorí: „Podriadte sa teda Bohu, ale vzoprite sa diablovi a ujde od vás“ (Jk 4:7). Milý poslucháč, musíme sa podriaďovať Bohu – to je prvá vec. Ako len potrebujeme zotrvať v Jeho blízkosti! Satan sa nás snaží podvieš. Koná úskočne. Musíme sa mu vzoprieť! Nesmieme mať s ním nič spoločné. Izraeliti sa vo svojej naivite spojili s Gibeónčanmi, a toto isté nebezpečenstvo hrozí aj nám.

Keď Izraeliti prišli na to, že Gibeónčania sú ich susedia a že sa nimi nechali oklamať, rozhodli sa dodržať zmluvu, ktorú s nimi uzavreli.

„Všetci predstavení povedali celej pospolitosti: „Prisahali sme na Hospodina, Boha Izraela, preto sa ich teraz nesmieme dotknúť. Urobiť s nimi môžeme len to, že ich

necháme žiť, aby nás nezastihol hnev pre prísahu, ktorú sme im dali“ (Joz 9:19-20).

Napriek okolnostiam, za akých došlo k uzavretiu zmluvy, Izraeliti ju rešpektovali. Niekedy si myslíme, že tieto starozmluvné národy boli necivilizované, ale všimnime si, že dodržanie slova bolo veľmi dôležité. To je určite niečo, čo Boh chce aj dnes.

„Potom im predstavení povedali: „Nech ostanú žiť!“ Stali sa potom drevorubačmi a nosičmi vody pre celú pospolitosť, ako povedali predstavení... Jozua ich v ten deň urobil drevorubačmi a nosičmi vody pre pospolitosť a pre Hospodinov oltár dodnes, a to na mieste, ktoré si vyberie Hospodin“ (Joz 9:21, 27).

10. KAPITOLA

Dobytie južného Kanaánu

V desiatej kapitole Jozua pokračuje v dobývaní južného Kanaánu a porazí piatich amorejských kráľov. Svoje južné ťaženie dokoná porážkou Makkedy, Libny, Lachíša, Eglóna, Hebrona a Debíru.

Táto kapitola zaznamenáva správu o dlhom resp. predĺženom dni. V 12. verši sa píše: „Vtedy, v ten deň, keď Hospodin vydal Amorejčanov Izraelitom na ľubovôľu, povedal Jozua Hospodinovi a v prítomnosti zvolal: „Slnko, zastav sa v Gibeóne a mesiac v údolí Ajalón!“ Skeptici ako aj veriaci si kladú otázku: „Zastavil Jozua slnko?“ Chcel by som uviesť niekoľko možných vysvetlení a výkladov tohto úkazu:

1. Niektorí majú vo zvyku vyhýbať sa akejkolvek interpretácii. Úplne to ignorujú, akoby to nebolo hodné komentára.
2. Niektorí to berú ako poetický výrok. Neprijímajú doslovnú interpretáciu a v súvislosti s touto udalosťou úplne odmietajú akýkoľvek zázrak. Spravidla sa odvolávajú na Sud 5:20, kde sa píše: „Hviezdy z neba bojovali, zo svojich dráh bojovali proti Siserovi.“ Osobne odmietam tento názor, pretože nemáme dost informácií na to, aby sme mohli dogmaticky tvrdiť, že ide len o básnické obrazy a nie skutočnosť.

3. Niektorí sa domnievajú, že ide o zázrak týkajúci sa lomu svetla. Dôraz vidia v 13. verši, kde sa píše: „Slnko sa zastavilo a aj mesiac zostal stáť, kým sa ľud nepomstil na svojich nepriateľoch. Či to nie je napísané v Knihe úprimného? Slnko sa zastavilo uprostred neba a celý deň sa neponáhľalo zapadnúť.“
4. Niektorí zastávajú názor, že Boh zastavil celú slnečnú sústavu. Podľa nich tento deň za čias Jozuu trval 23 hodín a 20 minút. Zvyšných 40 minút nájdeme v 2Krľ 20:8-11, kde čítame, že na znamenie kráľovi Chizkijovi, že sa uzdraví, sa tieň na slnečných hodinách vrátil o desať stupňov.
5. Niektorí sú toho názoru, že Boh v skutočnosti nepredĺžil slnečné svetlo, ale naopak zatemnil ho. Niektoré preklady Biblie sa totiž prikláňajú k prekladu: „Slnko, počkaj v Gibeóne.“ Jozua celú noc pochodoval z Gilgálu (asi 65 kilometrov) a nečakane na nepriateľa zaútočil. Bolo to v júli – okolo 40°C v tieni, a nebol žiaden tieň. Jozua nechcel teda viac slnka, ale menej.
6. Podľa môjho názoru, najlepším vysvetlením je kombinácia 4. a 5. výkladu. Jozua potreboval viac svetla, ale menej tepla. Boh prekryl slnko búrkou s krupobitím. Boh spomalil zem (12. verš). Slovné spojenie „v Gibeóne“ naznačuje, že slnko bolo priamo nad Gibeónom – pretínalo Gibeón – a mesiac zapadal v údolí Ajalón.

Bol to zázrak.

Obrana Gibeóna

Na pozadí všetkého deja v tejto kapitole je Jozuova zmluva s Gibeónčanmi. Samozrejme, nemal ju uzavrieť, ale keďže ju uzavrel, cítil sa byť ňou viazaný.

„Keď sa dopyčul jeruzalemský kráľ Adoní-Cedek, že Jozua obsadil Aj a vykonal na ňom kľatbu – čo urobil s Jerichom a s jeho kráľom, urobil aj s kráľom Aja – a že obyvatelia Gibeónu uzavreli mier s Izraelom a ostali medzi nimi, veľmi sa zľakol. Gibeón bol totiž veľkým mestom, jedným z kráľovských miest. Bol ešte väčší než Aj a všetci jeho muži boli hrdinovia. Preto jeruzalemský kráľ Adoní-Cedek poslal hebronskému kráľovi Hohámovi, jarmútskemu kráľovi Pireámovi, lachíšskemu kráľovi Jafiovi a eglónskemu kráľovi Debírovi toto posolstvo: „Príďte ku mne a pomôžte

mi poraziť Gibeón, lebo uzavrel mier s Jozuom a s Izraelitmi“ (Joz 10:1-4).

Títo králi sa dopočuli o zmluve, ktorú Gibeón uzavrel s Izraelom, a vyšli do boja proti Chivvijom, aby ich zničili. Gibeónčania boli vlastne Chivviji.

„Nato sa zhromaždili piati amorejskí králi, kráľ jeruzalemský, hebronský, jarmútsky, lachíšsky a eglónsky, a pritiahli s celým vojskom. Utáborili sa oproti Gibeónu a bojovali proti nemu“ (Joz 10:5).

Gibeónčania sa okamžite obrátia na Jozuu – pod' nám rýchlo pomôcť!

„Jozua vyšiel z Gilgálu a s ním všetok bojaschopný ľud i všetci udatní hrdinovia. Hospodin povedal Jozuovi: „Neboj sa ich, lebo som ti ich vydal do rúk. Nikto z nich neobstojí pred tebou.“ Jozua ich nečakane prepadol, celú noc totiž pochodoval z Gilgálu“ (Joz 10:7-9).

Podľa môjho názoru ich Jozua prišiel zachrániť z dvoch dôvodov. V prvom rade sa cítil zaviazaný zmluvou. Po druhé, koniec koncov Boh mu povedal, aby vyhubil všetkých nepriateľov v krajine. Boh mu ich poslal do cesty a Jozua ich prekvapil.

„Vtedy, v ten deň, keď Hospodin vydal Amorejčanov Izraelitom na ľubovôľu, povedal Jozua Hospodinovi a v prítomnosti Izraela zvolal: „Slnko, zastav sa v Gibeóne a mesiac v údolí Ajalón!“ Slnko sa zastavilo a aj mesiac zostal stáť, kým sa ľud nepomstil na svojich nepriateľoch. Či to nie je napísané v Knihe úprimného? Slnko sa zastavilo uprostred neba a celý deň sa neponáhľalo zapadnúť. Taký deň nebol ani predtým, ani potom, aby Hospodin takto vypočul hlas človeka. Vtedy totiž Hospodin bojoval za Izrael“ (Joz 10:12-14).

Na začiatku tejto kapitoly som sa už venoval rôznym výkladom 12. verša. Verím, že Boh zastavil slnečnú sústavu, aby urobil tento zázrak. Slnko stíchlo. Jozua chcel na boj viac denného svetla; Boh teda zastavil slnečnú sústavu a znížil teplotu krupobitím.

Boh zastavil slnko, aby Jozua mohol dosiahnuť víťazstvo v boji. Istý profesor raz povedal: „Je smiešne, aby Boh zastavil celý vesmír kvôli jednému človeku.“ Niektorým sa to môže zdať absurdné, ale Boh to urobil. On takisto poslal svojho Syna na svet, aby zomrel za hriešnikov; a to je oveľa úžasnejšie ako to, že zastavil slnko. Keď Boh zastavil slnko, preukázal svoju múdrosť a moc. Keď poslal svojho Syna na svet, aby sa stal človekom a zomrel na krížil, preukázal svoju lásku. Ak by si bol jediným človekom, čo sa kedy narodil, Kristus by za teba zomrel. Ten profesor by povedal, že aj to je smiešne, a má pravdu. Ale my máme na to iný výraz: milosť. „Veď ste spasení milosťou skrze vieru. A to nie je z vás, je to Boží dar“ (Ef 2:8).